

LJUDSKI TEDNIK

Neodvisno glasilo slovenskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina: za celo leto . . . Din 50.— mesečno . . . Din 5.—
za pol leta . . . „ 25.— za inozemstvo „ 80.—

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Sodna ulica št. 5.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Oglas se računajo po tarifu. — Poštno-čekovni račun št. 13.236.

Vladna kriza rešena.

Po šestih tednih velikega razburjenja vseh gospodov ministrskih kandidatov in velikega dolgočasje, ki se je v očigled načina razpletanja krize polastilo vseh poštenih ljudi v državi SHS, je eksplodirala že dolgo pripravljena bomba in gospod Nikola Pašić se je z novo slovesnostjo vsedel na fotelj ministrskega predsednika, od katerega sploh nikdar ni doli šel. Contradictio in adjecto, kajne? Pa je vendar tako.

Opozicijski blok je podlegel. Mi se ne čudimo, saj smo od vsega početka kazali na njegove temeljne slabosti napram impozantno strnjnim vrstam nacionalnega bloka in opozarjali na nenavadne taktične napake njegovega vodstva. Svarili smo in celo svetovali, pa nas nihče od merodajnežev ni hotel poslušati. Zdaj imajo! Žalostno je, toda nekaj naraven zakon, da če se ljudstvo enkrat zateleba v gotove voditelje, se ne more ločiti od njih, dokler svoje skušnjaje ne plača zelo drago. Prej ne pomaga noben opomin in nobeno svarilo!

»Slovenec« se je med krizo zelo bahal, da dr. Korošec s svojo »genijalnostjo« vodi politiko opozicijskega bloka. Akoravno ne pripadamo družbi nepokolebljivih vernikov »Slovenca«, mu vendar v tej točki verjamemo, ker je uspeh jasno pokazal, da je opozicijski blok vodil gospod dr. Korošec in nihče drugi: kdo bi bil sicer tako zadel v tarčo — opozicijskega bloka? — Naši bralci se znabiti še spominjajo, da smo že pred mesecem dni zapisali, da ako vodi vojsko proti g. Pašiću g. Korošec, je zmaga gosp. Pašića že zasigurana. In ravno tako je prišlo...

»Slovenec« in vse ostalo časopisje SLS pa ne bo odnehalo in bo na-

prej iskalo in žigosalo krivce ljudske nezadovoljnosti in bede. Samo tam jih ne bo nikdar iskalo, kjer so: v lastni hiši! Riba pri glavi smrdi in sicer pri glavi SLS. Vodstvo SLS je izkazalo svojo popolno nesposobnost. Ne prvič, temuče že najmanj desetič, odkor so prišli na vrh nesposobni ljudje ali celo nečedni elementi. O, pa bo še hujše! Vse najhujše moramo prestati, pokoro moramo delati za voditelje, kateri vlečejo mastne plače iz državne blagajne, v katero se steka znoj našega ljudstva.

A krivi smo le sami in nihče drugi, ker dopuščamo, da nas slepci vodijo. Narod mora plačevati za svoje voditelje, to je stara resnica. Jasneje in jasneje postaja, da moramo kreniti Slovenci na popolnoma druga pota, kot jih hodimo pod vodstvom merodajnežev SLS. Pota, po katerih nas oni gonijo, vodijo iz goščave v goščavo, čedalje globlje notri, da kmalu sploh ne najdemo izhoda, če ne pustimo hitro voditeljev, da hodijo naprej sami in na lastni račun po krivih potih, mi pa krenemo sami na pravo pot.

Krona je podala s svojo rešitvijo krize jasno indikacijo: temeljna smernica je državno in narodno edinstvo.

Definitivna seveda ta solucija ni in biti ne more. To smo opetovano povdarjali. Končna solucija ni mogoča pred prihodnjimi volitvami. Po volitvah, ki pridejo na jesen ali zimo, pa mora priti hitro definitivna solucija. Ta potreba je neobhodna, ker smo sicer vsi preveč oškodovani, osobito pa naša država. Ni več časa za omahovanje in kolebanje. Ne moremo živeti od državnopravnih formul. Država ne in narod ne. Kriza je rešena začasno, naj se jo reši definitivno! — Ven iz goščave!

Samouprava ljudstva in parlamentarizem.

Že večkrat so se pojavili glasovi, da sedanja oblika parlamentarizma ne odgovarja njegovemu namenu. Splošno se trdi, da je kljub enaki in splošni volilni pravici, kljub uvedbi demokratičnega parlamenta ljudstvo skoro brez vpliva na javno upravo in da je samouprava ljudstva, za katero rabijo različni ljudje različne besede, samo navidezna in da jo v resnici ni in je nikdar ne bo.

Višek vsake demokratično urejene države je popolna samouprava ljudstva. To se pravi, ljudstvo odločuje po svojih svobodno izvoljenih zastopnikih o vseh zadevah, ki se tičejo skupnega državnega življenja, celotne uprave države ter koristi in dobrobiti tako vseh kakor tudi posameznih državljanov.

V pravno urejeni državi se more samouprava ljudstva vršiti le potom izvoljenih zastopnikov bodisi v parlamentu bodisi javnih korporacijah.

Samouprava ljudstva pa postane takoj prazna pena, kadar ti zastopniki ne poslušajo ljudske volje, kadar zaupanje in moč, ki jim ju je poverilo ljudstvo, ne uporabljajo za ljudske in

državne koristi in potrebe, ampak ravno nasprotno za svoje izrecno strankarske in osebne namene. V tem slučaju so ti ljudski zastopniki ogojufali ljudstvo za njegove pravice, onečastili idejo parlamentarizma, uvedli pa diktaturo demagoštva.

Zloraba ljudskih pravic v označenem zmislu je zlasti mogoča v državah, kjer splošna izobraženost ljudstva ne dosega zadostnega viška in kjer je vsled tega politična orientacija ljudskih množic manj prožna.

Če danes ljudstvo nima zadostnega vpliva na potek javnih poslov, ki mu gre ne samo na podlagi demokratičnih načel, ampak tudi na podlagi obstoječih zakonov, potem je krivo temu samo dejstvo, da se pusti še dalje slepariti in voditi za nos od svojih dosedanjih političnih voditeljev, ki jim je blagor ljudstva samo toliko pri srcu, kolikor jim je njihov lastni blagor. Krivda leži samo v tem, da ljudstvo ne obračuna v pravem času s takimi voditelji.

Dokler se to ne bo zgodilo, toliko časa tudi ne bo došlo ljudstvo do samouprave. Parlamentarizem sam na

sebi ni slab, ako ne ustreza svojemu namenu, so krivi samo demagogi, ki so se ga polastili.

Naj imamo monarhijo, republiko, centralno ali federativno urejeno državo, ljudska volja in samouprava se moreta izražati samo parlamentarnim putem. po svobodno izvoljenih skupščinskih ljudskih zastopnikih. naj se imenujejo te skupščine narodne skupščine, državni, deželni, pokrajinski zbori ali kakorkoli. Naj imamo še tako republikansko ali demokratsko urejeno državo, naj so nam v ustavi zajamčene kakršnekoli svoboščine, če se bo ljudstvo pustilo voditi od demagogov, t. j. od ljudi, ki imajo za ljudstvo samo prazne besede in le za svoje žepe dejanja, bo ostalo večten suženj in nobena svoboščina mu ne bo pomagala.

Vseh pravih domoljubov dolžnost je v prvi vrsti, da odvirajo ljudstvu oči, da kažejo na škodljive posledice dela dosedanjih njegovih političnih voditeljev, da bodo na ta način postale ljudske množice same sposobne, kljub zapeljevanju in hujskanju kritično in objektivno presojati javne razmere in delo politikov, da ne bo nasedalo praznim obljubam in zapeljivim frazam.

Dvigniti splošno in posebej še politično izobrazbo našega človeka na tako višino, da bo znal vsiliti svojo voljo političnim voditeljem, da se ne bo več pustil od njih voditi kakor kaka čreda, mora biti glavna dolžnost vseh, ki z ljudstvom čutijo in trpe.

Danes vidimo samo, da kljub neprestanim frazam o ljudskih pravicah in demokraciji, niti v lastnih politi-

čnih strankah ne odločuje večina pristašev, pač pa samo par izbranih oseb, ki so se znale na pretkan način polastiti vodstva in korit. Strankarski zbori, sestanki zaupnikov itd. se navadno vrše tako, kakor ukažejo strankarski voditelji. Niti na lastnih strankarskih zborovanjih ne pridejo lastni strankarski pristaši do svobodne besede. Kako naj si mislimo, da pride v resnici do izraza ljudska volja v javnih zastopih?

Najlepši dokaz, kako so zapeljana in terorizirane ljudske množice, so nam dala zborovanja zaupnikov SLS. Na teh zborovanjih so se dale političnim voditeljem SLS v prvi vrsti dr. Korošcu, proste roke za vodstvo politike SLS. Zaupniki SLS niso stavili svojim voditeljem nobenih zahtev: To in to imate narediti in doseči, če ne vas poženemo v pokoj! Ne! Oni so jim dali proste roke, češ: Delajte, kakor hočete in kakor znate!

In pokazali so, kaj znajo! Korakali so od poraza do poraza in ves njihov uspeh je, da so ubili parlament. Po vseh znamenjih sodeč, bo narodna skupščina odgojena do jeseni in tudi pozneje, kakor vse kaže, ne bo mnogo ž njo. Ubili so parlament, edini javni zastop, v katerem more priti do izraza volja ljudstva.

Kakor rečeno, bo le takrat prišel parlamentarizem zopet do polne veljave, kadar bo oglašeno zavedno, politično izobraženo ljudstvo s površja vse, ki jih vodi zgolj demagogija pri njihovih samopašnih namenih. Takrat bo prišla samouprava ljudstva do veljave.

Iz tega sledi, da leži samouprava ljudstva v ljudskih rokah!

Morala in denar.

Pretekli teden smo ugotovili, da je bila reklamna slika, ki krasi ljubljanske ulice in ki predstavlja opico, kako strastno objema gola človeka, izdelana v Jugoslovanski tiskarni, ki je last Katoliškega tiskovnega društva, čegar predsednik je sam g. prošt Andrej Kalan. Ugotovili smo, da so svojedobno ustanovili to društvo ter vzdrževali tiskarno z velikimi žrtvami idealni duhovniki, da bi širila moralično čist tisk in obvarovala ljudstvo pred pohujšljivostjo modernega tiska.

Dejstvo, da je bila omenjena slika izdelana v Jugoslovanski tiskarni, bivši Katoliški tiskarni, seveda za dober denar, je zbudilo v javnosti veliko pozornost, ker se je pokazalo, da se to podjetje pod sedanjim vodstvom da dobiti tudi za stvari, ki so z moralo v navzkrižju, ako gre za dober dobiček. Pokazalo se je tako očito, da se v tem podjetju more plačati morala z denarjem, da so se gospodje v načelstvu KTD spogledali, pokašljali, obrisali očala ter napisali neko pojasnilo, ki ga je pred dnevi objavil »Slovenec«.

Glasi se:

»Pojasnilo. Radi neke nečedne podobe, ki jo je »Narodni dnevnik« pretekli teden nabil po ljubljanskih vogalih za reklamo, izjavlja načelstvo KTD sledeče: Načelstvo je

dalo vodilnemu osebju v Jugoslovanski tiskarni ob otvoritvi točno službeno navodilo, da uslužbenici ne smejo sprejeti nobenega dela (slike ali tiskovine), ki bi ne bilo v navedeni soglasju. V inkriminiranem slučaju je uslužbenec naročilo, ki je bilo baje zelo nujno, sprejel, preden je sliko videl, in jo je dal v naglici brez cenzure v izdelavo. Načelstvo KTD obžaluje ta neprijetni dogodek ter je dalo v tem oziru zopet najstrožja navodila, da se v bodoče kaj takega ne ponovi.«

Pojasnili se vidi, da je bilo napisano v zadregi. Teško je prati zamorca.

Načelstvo KTD izjavlja, da je dalo vodilnemu osebju Jugoslovanske tiskarne ob otvoritvi navodilo, da ne sme sprejeti nobenega dela, ki bi ne bilo v skladu z navedeno. Mi ugotovljamo tole: Verujemo, da je načelstvo KTD dalo ob otvoritvi Jugoslovanske oziroma bivše Katoliške tiskarne to navodilo, res pa je, da noben član tedanjega načelstva ni več živ in da bržkone tudi tisti niso več živi, ki so to navodilo sprejeli. Izgovor na nalog, ki ga je izdal pred več desetletji pokojni vsega spoštovanja vredni Luka Jeran, ustanovitelj Katoliškega tiskovnega društva, ne olajšuje krivde sedanjih voditeljev KTD. Sklicevati se

na zasluge prednikov, sam pa delati v ravno nasprotnem zmislu, ni nobeno opravičilo.

Verujemo, da odbor KTD obzaluje neprijetni dogodek, ker so v njem nekateri jako časti vredni gospodje, o katerih je znano, da jim tako poslovanje ne more biti všeč. Mi s svoje strani samo obzaluje, da so ti gospodje včasih brez potrebne energije. Vendar pa to nikakor ne opravičuje g. prošta Andreja Kalana, ki se je kot predsednik sam polastil neomejenega gospodarstva v KTD in v tiskarni. Odgovornost ne pada toliko na načelstvo in na odbor, kakor pa na onega, ki gospodari sam po svoji glavi in volji.

Glavni vzrok, da je mogoč tak škandal, kakor ga je napravilo podjetje KTD, pa je ta, da so gospodje, ki upravljajo tiskarno, določeno za gotove konkretne namene, napravili iz nje veliko spekulativno podjetje. V prvi vrsti gre za denar, za dobiček, ne pa za širjenje dobrega tiska. Izgovor načelstva KTD na ubogega uslužbenca nam ravno to našo trditve potrjuje. Usluzbenec je izvršil svojo dolžnost, kakor je navajen, kakor se je naučil v podjetju KTD in kakor je videl, da se v tiskarni sploh dela in prakticira. Usluzbenec je videl v naročilu dobiček, pa je tudi naročilo sprejel, ker je znal pravilno preценiti miselnost gospodarjev.

Načelstvo KTD izjavlja, da je izdalo v tem oziru najstrožja navo-

dila, da se v bodoče kaj takega ne ponovi. Verjamemo v ta navodila, zakaj škandal, ki ga je ustvarila Jugoslovanska tiskarna je tako velik, da ne bo pozabljen tudi takrat, ko bodo njene opičje slike izginile z ljubljanskih reklamnih desk. Vprašanje pa je, ali je s temi »najstrožji mi navodili« tudi vse opravljeno? Kaj pa pisava listov, ki se tiskajo v Jugoslovanski tiskarni? Ali so laž, natolečevanje, hujskanje, kraja časti svojemu bližnjemu, ki jih širijo ti listi v svojih predalih med našim poštenim in lahkovernim ljudstvom v tisočih izvodih za drag denar, manj nemoralni, kakor pa par sto umazanih slik, ki jih je Jugoslovanska tiskarna izdelala proti dobremu plačilu za konkurenčno časopisno podjetje? Zakaj ni načelstvo KTD dosledno, pa izda tudi v tem pogledu »stroga navodila«?

Vi zastrupljate slovensko ljudstvo sistematično za denar z lažjo in obrekovanjem, kakor ga morejo zastrupljati umazane slike. Kakor so take slike preračunane na nerazodnost in instinkte množice, ravno tako je tudi preračunana nanje lažnjivost pisanja vaših listov.

Če rečete a, recite tudi b, zakaj ni morale prve in druge vrste, kakor tudi ne more biti dveh resnic. Morala je samo ena in resnica samo ena!

Seveda, ako postavljate denar ali pa profit nad eno in drugo, potem je vsako upanje zaman, da boste povedali abecedo po vrsti.

Cvetje z »Domoljubovega« vrta.

Kako za neumne ima „Domoljub“ svoje bralce in kako stvarno in dejanskim razmeram odgovarjajoče poročila o zadnjih političnih dogodkih, naj služijo kot dokaz nekateri citati iz uvodnika njegove zadnje številke.

Poraz, ki ga je doživel dr. Korošec v Beogradu“ skuša zakriti z največjimi bedastočami.

Tako piše med drugim: „V Beogradu splošno govore, da so radikali najeli armado, ki naj bi v slučaju, da Davidovič sestavi vlado, takoj zasedla pošto, telefonsko centralo ter vsa ministrstva in tako z oboroženo močjo vzdržala Pašiča in njegove. To se popolnoma ujema s Pašičevo grožnjo v Bjelini, da se bo, če ne bo šlo drugače, s krvjo in nasiljem obdržal na vladi.“

Še nedavno sta Žebot in Brodar trdila na shodih, da so generali na strani Jugoslovanskega kluba. No, sedaj pa se je moral dr. Korošec z Davidovičem umakniti zato, ker so radikali najeli zase celo jugoslovansko armado, katere vrhovni poveljnik je kralj? Glej, glej!

Toda ni samo cela jugoslovanska armada s tistimi slovenskimi fanti vred, ki jih nista posl. Žebot in Kremžar pripeljala iz Macedonije domov, nastopila proti dr. Korošču in njegovim tigrom, ampak tudi sosedna kraljevina Rumunija je bila zoper.

„Domoljub“ namreč pravi: „Dajle je pritiskala na reševanje krize Rumunija, ki bi silno rada pridobila Jugoslavijo za nastop proti Rusiji v vprašanju Besarabije. Ker pa Rumunija ve, da pri srbsko-hrv.-slov. vladi tega gotovo ne bo dosegla, ker se ji lahko posreči pri velesrbski Pašičevi vladi, je delala na to, da dobi vlado zopet Pašič.“

Torej bo vojska z Rusi in sicer v najkrajšem času, zakaj Pašič je dobil vlado. Znamenja v „Domoljubu“ tako govore!

Pa to še ni vse! Da je propadel Davidovič s Koroščem, je krivo tudi posojilo, ki ga nam ponuja Italija. „Domoljub“ piše: „Veliko vlogo igra tu tudi posojilo, ki ga Pašičeva vlada hoče za sramotne pogoje dobiti v Italiji. Seveda bi velesrbski prijatelji pri tem veliko zaslužili.“

Ker je sedaj dobil Pašič novo vlado zopet v roke, sklepamo po „Domoljubu“, da jo je dobil ravno zato, da bi velesrbski prijatelji pri tem veliko zaslužili.

„Vse to: armada, Rumunija, italijansko posojilo je bil pritisk, da se Davidoviču prepereči sestava vlade. In v neizmerno škodo države se je to žal posrečilo.“ Tako namreč pravi „Domoljub“.

Še lepši pa je tale odstavek: „Kako velikanski pritisk je Pašič izvajal

na kralja, se razvidi iz tega, da je še v noči od četrta na petek kralj nagnal Pribičevića, najožjega Pašičevega prijatelja, iz sobe z besedami: „Na polje!“ In kljub temu bo v vladi tudi sedel ta Pribičević.“

Kdor ne verjame, naj čita „Domoljuba“. Kdor pa ne verjame, da je to res, kar piše „Domoljub“, je nevernik!

Navedli smo le par odstavkov iz „Domoljuba“, da vidijo tudi naši naročniki, kaki duševni proizvodi se tiskajo v Jugoslovanski tiskarni. Mi se

ne izpostavljamo za nobeno stranko, toda način boja in laži, ki se ga poslužuje časopisje SLS, se mora zastuditi vsakemu človeku. V svoji zaslepljenosti lažejo tako bedasto, da jim niti najbolj naivni ljudje ne morejo verjeti. Če pa pomislimo, da posnema „Domoljub“ taka poročila o „Slovincu“, ki hoče veljati za glasilno inteligence v SLS, se nam morajo zbuditi dvomi nad tako inteligenco, ki se pusti pitati s takimi gluhostmi.

Prepričani pa smo, da uspehi take pisave ne morejo izostati.

Politični pregled.

Davidovičev mandat.

Potem ko je minister Marko Trifkovič vrnil kralju mandat za sestavo koncentracijske vlade, je dobil vodja opozicijskega bloka Ljuba Davidovič mandat za sestavo širše poslov. koncentracijske vlade. Kralj je zahteval od Davidoviča, naj mu poroča o številčnem razmerju parlamentarnih skupin, na katere bi se nova vlada naslanjala. Opozicija je računala, da pridobi za svojo vlado tudi del radikalov. Ker se ji to ni posrečilo, je Davidovič predlagal kralju, naj se mu poveri mandat za sestavo ožje koncentracijske vlade iz strank opozicijskega bloka. Ker pa bi taka vlada tudi ne imela zadostne zaslombe v parlamentu, je kralj to zahtevo odbil, nakar je Ljuba Davidovič vrnil svoj mandat.

Nevtralna vlada.

Po brezuspešnih poizkusih ustvariti koncentracijsko vlado, se je pojavila resna kombinacija sestaviti nevtralno vlado, kateri bi načeloval Stepa Stepanovič ali pa Živojin Balugdžič. V to vlado bi bili pozvani uvelodni znanstveniki in politiki ne-parlamentarci. Nevtralna vlada bi imela nalogo izvršiti verifikacijo ostalih 43 mandatov HRSS in rešiti invalidski zakon, na kar bi bile seje narodne skupščine odgodene do 20. oktobra. Takrat bi se skupščina zopet sklicala in če bi se pokazalo, da je dana možnost za redno nadaljnje parlamentarno delo, bi se zopet poskusilo sestaviti parlamentarno vlado. Vendar pa se je nacionalni blok Pašiča in Pribičevića kakor tudi opozicijski blok načeloma izjavil proti nevtralni vladi, ker bi to ne bila parlamentarna rešitev krize.

Poslovna vlada Pašiča.

V ponedeljek je bil Pašič ponovno v avdijenci pri kralju, ki mu je ob tej priliki poveril mandat za sestavo poslovne vlade. To vlado bodo tvorili radikali in samostojni demokraci. V kratkem se skliče narodna skupščina in bo vlada skušala najprej rešiti invalidski zakon in za tem kot drugo točko svojega programa verifikacijo ostalih Pašičevih mandatov. Poročilo verifikacijskega

odbora pride v razpravo šele za invalidskim zakonom. Ko bo ta delovni program izčrpan, bodo nadaljnje seje s kraljevim ukazom odgodene do 20. oktobra, s katerim dnem se po ustavi prične zopet novo zasedanje.

Kaj pravi opozicija?

Opozicija je ogorčena nad izidom krize. Izjavlja, da je to neka vrsta diktature, ako se poverja nova vlada kabinetu, ki je sam priznal, da nima večine za seboj in je zato podal ostavko pred petimi dnevi. Odgoditev sej narodne skupščine označuje opozicija kot žalitev parlamentarizma in pravi, da se s tem prednosom zatvarjajo vrata hrvatski republikanski seljaški stranki. Opozicijski blok je sklenil, da se takoj po sestavi nove vlade objavi daljši komunike, ki ga bodo podpisali vsi vplivnejši zastopniki bloka. V tem komunikeju bodo obrazložili zadržanje bloka v vladni krizi. Komunike bo hkrati volilni proglas opozicijskega bloka.

Razkol v opoziciji.

Kakor poročajo, sta rešitev vladne krize ter poraz opozicijskega bloka zelo neugodno vplivali na njegove zaveznike. Tako je glavni odbor zemljoradnikov izdal resolucijo, v kateri pravijo zemljoradniki, da bodo vodili boj proti vsem meščanskim strankam, ker so zastopniki seljaškega naroda. Z ozirom na to se bodo borili zemljoradniki tudi proti meščanskim strankam opozicijskega bloka. Naglašajo pa, da so za državno in narodno edinstvo in da bodo na tem vztrajali. Nadalje zahtevajo, naj se v parlamentu dela. Po drugih vesteh se od opozicijskega bloka odmikajo tudi Nemci ter je nastal razkol v džemijetu, ki bi se rad zopet približal vladi.

Nova vlada.

Včeraj opoldne je kralj podpisal ukaz o imenovanju nove Pašič-Pribičevićeve vlade. V vladi so ostali vsi dosedanji ministri na svojih ministrskih portfeljih in isti državni podtajniki. Osebnih in resornih sprememb ni bilo. Kmalu na to je bila nova vlada zaprisežena.

Marko Vovčok:

Odarka.

(Konec.)

VI.

Odredili so meni, naj predem, a Odarki, naj veze. Izveze gospodičnam sukničice ali kaj drugega, a na večer odnese h gospej in pokaže. Gospa je včasih dobra in samo pokara, ako ji ni kaj prav. A kadar se razljuti, jo ne moreš z ničemer zaustaviti, kakor tudi vode v strugi ne. Potem je zlo vsem! Ni naju ljubila, niti mene niti Odarke. Često naju grize kakor rja železo. Naenkrat: „Pleši, Odarka, pleši!“ Zapove, naj jo pripeljejo v sobo, pa pleši! Pričela je nesrečnica plesati, a nožice se ji zapletejo in pade. Ona pa se smeje: „Krasno“ — pravi, — „krasno!“ ... Tako zlo!

Gledam jaz: gine, gine moja Odarka kakor voščena svečica. Po ves dan sedi, ne da bi izpregovorila besedico. Molči, naj ji gospa stori karkoli, naj jo muči kakorkoli. Samo včasih upre tiho vanjo oči. A gospodične jo grizejo kakor pijavke: „Ali si neumna! Ves tvoj rod je neumen!

No, pojdi plesat!“ Zbadajo jo, suvajo in ščipljejo. Ona pa jih samo gleda, moja golobica! Gospa se razsrdi in pravi:

— To je nekaka kamenita devojka!

VII.

Dal je Gospod pomlad; mi kopljemo in sadimo na vrtu, a Odarka ni niti prestopila praga.

— Kakšno bi bilo to njeno delo! — pravi gospa. — Naj raje veze.

Nekega dne dovršimo delo, pa gremo z vrta, a gospa pravi:

— Gotovo Odarka ne veze, ali spi ali pa drema.

— O gotovo mama, ne veze, — pravi starejša gospodična. — Jaz to dobro vem.

— Tiho! — pravi gospa. — Pogledjmo, kaj dela.

Vstopile so. Odarka leži s sklenjenimi rokami pod glavo, blede, blede, samo oči se ji svetijo; leži in gleda v nas ostro. Tudi gospa se je prestrašila in ni rekla ničesar. Prenešem jo v čumnat in položim na posteljo; nič več ni vstala.

Neprestano me prosi:

„Tetka, srce, odprite okno in vrata, da vidim božji svet, da pogledam na našo stran!“

Gospoda se posvetuje med seboj, pa mi ukažejo, naj pripeljem babico. Došla je stara babica, vsa siva. Povprašala je, pogledala in zamajala z glavo.

— Otrok nesrečni! — pravi. — Naj ne dožive dobrega oni, ki so tebe, dišeči cvetek, pogazili! A tvoje življenje ne bo več dolgo!

Prekrižala je dekleta, zaplakala in odšla.

VIII.

Tedaj zapove gospa, naj se deklet odpelje v bolnico.

— Pustite me, gospa, — jo prosim jaz, — da strežem Odarki. Tudi vam bo točno postregla, če me boste potrebovali, in na deklet bom pazila.

— Glej, — pravi, — neumna! Tamkaj bodo nanjo pazili bolje od tebe.

In ni me pustila.

V nedeljo se nekako izmuznem in odidem, da jo posetim. Vstopim in vidim, kakor leži ravno poleg okna, a okno je odprto.

— Glej, — pravi mi stara strežkinja, ki je tamkaj stregla bolnikom, — takoj me je vaše deklet pričelo prositi: „Položite me poleg okna, položite!“ Pa sem ji morala ugoditi.

— A kaj je Odarčka, — jo povprašam, — kako ti je?

Pogleda me in reče:

— Tetka, srce! Pri nas cveto sedaj višnje in črešnje in kmalu se bo začel rdečiti tudi mak... In oče in mati? ... Ali ni nobenih vesti?

— Nobenih še ni, draga, — odgovorim. — Ko dospejo, pridem takoj k tebi. Ali si ne želiš nečesa, Odarka?

— Ne tetica, ničesar ne želim, samo od okna naj me ne odstranijo.

IX.

In tako sem jo v nedeljo posetila, a v četrtek smo zvedeli, da je umrla. Šla sem tja, ona pa je že ležala na mrtvaškem odru. Svečka gori, a zraven ni nikogar. Tako je ležala krasna kakor angel božji.

Prišla je stara strežnica.

— O, — pravi, — naplakala sem se nad vašim otrokom, srce! Bila je tako pokorna in tiha! Tako mile duše nisem še nikoli videla! Včeraj

Politične vesti.

+ **Blaznost v »Slovenčevem« uredništvu.** Vročina, izredni dogodiljaji na političnem in grafičnem polju, dolgotrajna in nad vse napeta kriza v Belgradu, kruta usoda vseh iz Katoliške-jugoslovanske tiskarne lansiranih prerokovanj in podobne stvari, vse to je mnogobrojnim gospodom v tej tiskarni zmešalo štrne in možgane, posebno pa okoli uredništva »Slovenca«. Začeli so v tem uglednem listu pisati o stvareh, o katerih nič, sploh nič, ne vedo, o katerih se jim niti sanjalo ni in o katerih naposled sploh nikdar nič niso razumeli. Začelo jim je po ušesih stalno šumeti in iz tega šuma se je razvila fiksna ideja, da slišijo travo rasti. Uspehe tega nenavadnega užitka pa odlagajo v »Slovenca«, »Domoljubu« in v podobnih dušnih velesilah. Iz srca gospodni želimo, da bi se kmalu pozdravila. Čas je že res, ker drugače se resno bojimo, da ne bi v kratkem začeli po ljubljanskih ulicah ne samo grafično, temveč tudi fizično afne guncati.

+ **Kancelparagraf.** Listi objavljajo zakonski načrt, kjer se med drugim strogo izključuje od vsakega verskega zborovanja, v cerkvi ali drugod, politika. Kdor bi se zoper to pregrešil, bi moral do 6 mesecev v ječo. Nočemo se spuščati danes v podrobnosti in izrekamo le upanje, da se tak zakon ne bo sprejel, da tak načrt ne postane nikdar zakon. Prvič bi bil krivičen in drugič, bi pomagal klerikalizmu zoper na noge! Moramo pa zopet povdariti, da ta načrt jasno kaže, kam nas krmarijo voditelji SLS. Po načinu, po katerem oni delajo politiko, mora biti vse fuč!

+ **Kaj je dosegel dr. Korošec?** Kako dalekovidna je politika dr. Korošca, dokazuje dejstvo, da smo dobili radikalno-demokratsko poslovno vladno, proti kateri se je boril že lani dr. Korošec s svojim Jugoslovanskim klubom, ko je zastavil vse sile, da se je osnovala samoradikalna vlada. Rakova politika dr. Korošca pa ni samo omogočila ravno nasprotno od tega, kar je zasledovala, pač pa tudi, da bo parlament poslan na počitnice in da bo radikalno-demokratska vlada lahko poslovala med tem časom, kakor bo hotela. Državni proračun ima vlada za celo leto pod streho, pa ji seveda tudi parlament ni tako silno potreben, kakor pa je opoziciji. Še večji neuspeh pa je doživela opozicija v tem, da je s svojim manevriranjem dosegla, da letos bržkone še ne bo prišlo do novih volitev. Narodna skupščina bo na prvi seji, kakor poročajo, odgodena do 20. oktobra in če pride takrat do parlamentarne krize, bomo imeli morebiti takole v začetku prihodnjega leta šele nove volitve. S svojim nespretnim postop-

anjem pa je spravil opozicijski blok v zadrego tudi Stjepana Radića, ki je poslal svoje poslane v Belgrad samo zato, da bi se letos izsilil volitve. Dr. Korošcu mora biti seveda samo ljubo, če se volitve vrše pozneje in se čim dalje zavleče katastrofa njegove stranke, malo verjetno pa je, da je s svojim delom ustregel Radićevim željam. Dr. Korošec je z demokratom Davidovičem potisnjen v stran, obenem pa je tudi Radić prišel radi njega v zagato. Položaj opozicije je danes slabši, kakor pa je bil pred parlamentarno in vladno krizo. Pravijo, da mora videti dober politik vsaj šest mesecev naprej, ako že več ne, kaj se bo zgodilo, dr. Korošec pa kaže s svojo politiko, da vidi samo do konca svojega nosa, ker ga, hvala Bogu, še lahko otiplje z roko.

+ **Državni udar.** Pod tem naslovom je priobčil »Slovenec« članek, v katerem kaže vse razočaranje nad porazom dr. Korošceve politike. Pravi, da pomenja sedanja rešitev vladne krize državni udar. Pri »Slovenca« se sploh radi igrajo s frazami. Mi pa smo mnena, da pomenja ta rešitev krize udarec no SLS in da je dokaz, da so bili voditelji SLS še pred rešitvijo krize udarjeni s kurjo slepoto. Še bolj pa so udarjeni tisti volilci, ki so lani poverili svoje zupanje tako spretnim politikom kakor so dr. Korošec in tovariši!

+ **Brez programa.** SLS, ki se včasih imenuje tudi Jugoslovanska ljudska stranka, kadar se pri njenih voditeljih pokaže želja po vladi, kaže v svojih vrstah hude razpoke, ki jih je povzročila dvolična igra njenih voditeljev. Niti v lastnih vrstah v Sloveniji ne vlada enotno naziranje lede bodoče politike in taktike, še bolj pa se kaže razkol v vrstah njenih somišljenikov na Hrvaškem in v Dalmaciji. Medtem, ko se dr. Korošec družil z Radićem, ga njegov somišljenik dr. Šimrak v Zagrebu resno napada v svojem glasilu »Narodni Politiki«, v zadnjem času pa se je tudi v splitskem »Jadrano«, glasilu dalmatinskih »pučkašev« ter bivših tovarišev dr. Korošca v Jugoslovanskem klubu, pojavil glas o sedanji ustavi, ki se bistveno razlikuje od stališča, ki ga je zadnja leta zavzemal Jugoslovanski klub. V tem listu piše namreč duhovnik dr. I. Š. med drugim: »Osnovna pogreška v ideologiji hrvatske politike je fiksna ideja o hrvatskem in srbskem državnem pravu« Okoli te ideologije se vrtijo skoro vsi hrvatski politiki kakor večje okoli luči, dokler se ne opalijo. Vidovdanska ustava je zavrgla srbsko i hrvaško državno pravo ter poziva vsa tri plemena k skupnemu delovanju za dobrobit vseh in cele države. Ne rečemo, da je Vidovdanska ustava ravno v vsem pogodila najboljšo, toda osnovna misel skupnega delovanja vseh treh plemen v enem parlamentu je na vsak način srečna, dobra in državniško upravljajalna! Kolikim notranjim zmedam in vročicam se s tem izognemo! Kdor tega ne urvidi, je slep na duhu. Dokler hrvatski politiki ne uvidijo, da je osnovna misel Vidovdanske ustave i za Hrvate najboljša, tako dolgo tudi hrvatska politika ne pride na realna tla in bo ostala — političarstvo brez glave in zmisla.« — Zagrebški »Hrvat«, ki je tudi navedel gornje vrstice iz »Jadrana«, pristavlja: »Čudno je samo to, da vrše dalmatinski klerikalci na ta način propagando za centralizem in vidovdansko ustavo, medtem ko je njihova stranka oficijelno stopila v federalistični in revizionistični blok.« Mi pa pravimo, da je to znamenje časa. Breznačelnost in šviga-švaganje dr. Korošceve politike sta morala vzgojiti v vrstah ljudske stranke razcepjenost v naziranju glede ureditve države. Seme, ki ga je sejal dr. Korošec, klije. Na eni strani mu poganja republikanstvo, na drugi pristaši vidovdanske ustave, centralizem in federalizem ter še razni drugi ekstremi. Delo dr. Korošca, ki je hotel ribariti v kalnem in iskati dobička na vseh straneh, uničuje sedaj njegovo stranko. V stranki, v kateri

niti glede najglavnejših načel ne vlada enotnost mišljenja, kateri so programi samo pisani papirji, se morajo pojaviti nasprotujoče si struje, ki delujejo centrifugalno. To so posledice brezprogramnosti.

+ **Nezadovoljnost v SLS.** Kolika je nezadovoljnost v vrstah SLS, kaže tudi dopis duhovnika s kmetov, ki ga je objavil zadnji »Avtonomist« in ki pravi med drugim: »Ne mislite, da je vse pozabljeno! Kar se je v slovenski politiki zadnjih pet let dogodilo, vse to bo treba še enkrat temeljito prerešetati. Treba se bo vrniti n. pr. h koroškemu plebiscitu, ki ne bo ostal pozabljen, in najti naše, odnosno naših vodilnih moči prave napake. Treba bo prerešetati, zakaj Slovenci nismo na zapadu dobili vsaj takozvane »Wilsonove črte«, ki smo jo imeli bojda na razpolago. Takrat je bil naš dr. Korošec velika osebnost v Belgradu. Treba bo dognati, koliko resnice je na tem, da so naši vodilni možje sami hoteli že l. 1918. in 1919. sedanji centralizem in zakaj se ni ohranilo deželnih avtonomij vsaj takrat, ko so imele pri nas doma oblast v rokah izključno le

slovenske stranke. Kakšni so bili vzroki, da so naši vodilni možje izjavljali, da je slovenščina v belgradskem parlamentu nepotrebna, ker bojda govorimo vsi en jezik? In tako dalje!...« — Potem pravi dopisnik dalje na naslov SLS: »Mi kot stan ne moremo prevzemati odgovornosti za politično taktiko ene stranke, če sami vidimo, da ni vse tako, kakor si želimo, zlasti pa, da je taktika dvolična in brez prave, trdne smeri, vsled tega tudi brez končnega cilja. Programa, ki bi nam kazal pravi naš politični cilj, do katerega hočemo priti, še vedno nimamo. Nekateri naši možje so se s tem sicer bavili, toda potisnjeni so bili v stran.« — Kakor je videti, se v SLS precej jasni. Jasni se v glavah njenih pristašev in jasnijo se tudi njene vrste.

+ **Nova muslimanska stranka.** V Sarajevu se snuje nova muslimanska stranka, ki bi imela glede agrarne reforme svoje posebno naziranje. Na čelu stranke bi bila Mustafa beg Halil Bašič in Mustafa beg Mutavelik, a strankin organ bi bil predvojni »Vakat«.

Po svetu.

* **Odprava potnih listov v Avstriji.** Na sestanku avstrijskih industrijalcev je minister Schuerff izjavil, da je vlada sklenila, da se v najkrajšem času odpravijo potni listi za potnike, ki so namenjeni v Avstrijo. Mesto potnega lista bodo potniki kupili pri inozemskih trgovskih zbornicah, turističnih agencijah in drugih podobnih ustanovah kolke, ki bodo odgovarjali dosedanjim stroškom za potni list. Vlada bo odpravila potne liste, da se tako pospeši potovanje tujcev v Avstrijo.

* **Bolgarska vlada proti komunistom in zemljoradnikom.** Bolgar. min. svet je sklenil odpustiti vse uradnike in nameščence, ki so

znani kot aktivni komunisti. Minister za notranje stvari Rusev je izjavil, da ima dokaze o nezakonitem delovanju Stambolijskijevga krila zemljoradnikov. Dokumenti bodo izročeni ministru za pravosodje, ki bo stavil najvišjemu kasacijskemu sodišču predlog za razpustitev te organizacije, ustavitev njenih listov in za zaplenitev njenega imetja v smislu zakona za zaščito države.

* **Amerika proti priznanju Rusije.** Amerikanska vlada je poslala kitajski vladi noto, v kateri jo svari pred priznanjem zveze sovjetskih republik radi mednarodnih zapletljajev.

Domače vesti.

Nekateri p. n. gg. naročniki še niso poravnali naročnine za prvo polletje v znesku Din 25. Prosimo, naj to nemudoma store, da ne bomo prisiljeni ustaviti jim pošiljanje lista. Kdor potrebuje za pošiljanje naročnine poštne položnice, naj to sporoči upravi »Ljudskega tednika«, da mu jih pošlje.

— **Nova banka.** To soboto se vrši v odvetniški pisarni dr. Ivana Šusteršiča ustanovni občni zbor Prometne banke, d. d. v Ljubljani. — Nova banka bo delovala na strogo trgovski podlagi in bo izključevala vsako drugo smer. — Celotna delniška glavnica je že vplačana.

— **Ravnateljstvo bolnice za ženske bolezni v Ljubljani** naznanja, da je omejen sprejem novih bolnic in nosečih samo na najnujnejše slučaje. — To je posledica politike SLS.

— **Tečaj za vinogradnike.** Ravnateljstvo državne kmetijske šole na Grmu (Novomesto) priredi v dneh 10. in 11. junija 1924. tečaj za zeleno cepljenje trt in za poletno zatiranje trtnih škodljivcev. Tečaj se prične na binkoštni torek 10. junija ob 8. uri zjutraj in se konča v sredo, dne 11. junija ob 5. popoldne. Udeleženci stanujejo lahko na Grmu, revnejši dobijo po možnosti tudi prispevek v hrani. Kdor se želi tečaja udeležiti, zglesi naj se najpozneje do 5. junija po dopisnici pri ravnateljstvu šole in pride naj na dan pouka na zavod.

— **Obisk kralja Aleksandra v Pragi.** Meseca oktobra obišče češkoslovaški predsednik Masaryk Belgrad. Kralj Aleksander bo začetkom prihodnjega leta obiskal Prago, da s tem vrne obisk predsednika Masaryka.

— **Francosko odlikovanje pesnika O. Župančiča.** Francoska vlada je odlikovala pesnika in predsednika »Francoskega instituta« v Ljubljani, g. Otona Župančiča z redom viteza častne legije. Odlikovanje mu je izročil francoski konzul g. Flach danes v četrtek 22. t. m. v dvorani »Francoskega instituta« (Dež. muzej).

— **Občinske volitve na Jesenicah razveljavljene.** Vlada je razveljavila zadnje občinske volitve na Jesenicah in razpisala nove.

— **Kongres gasilcev v Ljubljani.** O binkoštnih praznikih se vrši v Ljubljani kongres delegatov gasilnih društev Jugoslavije. Kongres bo razpravljal o vprašanjih, ki se tičejo organizacije naših gasilcev.

— **Poslanec dr. Sudarević umrl.** Pretekli četrtek je umrl po dolgi bolezni eden voditeljev bunjevačko-šokačke stranke dr. Franjo Sudarević, ki je bil član jugoslovanskega kluba.

— **Ustanovitev kmetijske šole v Novem Sadu.** Ministrstvo za poljedelstvo je odobrilo kredit za zgraditev poljedelske šole v Novem Sadu. Z gradbo nove šole se bo pričelo še tekom julija.

— **Jugoslovanski poljedelci v Pragi.** V sredo preteklega tedna so prispeli v Prago na gospodarsko razstavo jugoslovanski poljedelci pod vodstvom predsednika poslaniškega kluba zemljoradniškega Voje Lazića, generalnega tajnika dr. Uroša Stojića in ravnatelja zemljoradniške zadruge Milutinovića. Delegacija se je odzvala vabilu mednarodnega agrarnega urada v Pragi, da se udeleži njegovih sej, obenem pa tudi gospodarske razstave, ki je bila otvorjena v četrtek. Jugoslovanske goste sta pozdravila v tajništvu mednarodnega agrarnega urada gen. tajnik anž. Piedler in tajnik jugoslovanske sekcije Jakovljević. Zvečer so jim priredili v dvorani Mestnega doma banket, na katerem je pozdravil goste inženjer Klinder. Poslanec Lazić se je zahvalil za pozdrav in naglašal pomen češkoslovaškega združništva in njegove organizacije. Predsednik čl. osrednje zadržne zveze je v svojem pozdravnem nagovoru naglašal bratstvo obeh narodov ne samo na političnem, temveč tudi na poljedelskem polju. Češkoslovaško združništvo v veseljem ponuja roko jugoslovanskemu. V četrtek opoldne se je udeležila naša delegacija svečane otvoritve gospodarske razstave.

sem prišla k njej, ona pa se vzpenja na okno. »Oj, — ji rečem, — »dekle, kaj delaš?« ... »Pustite me,« — pravi. — »pustite, da pogledam tja zadnjikrat. Tamkaj živita moj oče in moja mati!« ... In tako žalostno kakor pičica čvrči: »Pustite!« ... Pustila sem jo. Podržala sem jo nekoliko, a solze kakor biseri se mi sipljejo na roke, tople, tople solze... Solnce je ravnokar zahajalo... Pogleda: višnja cvete na vrtu. »Prinesite mi, prosim vas, višnjeve cvet... Prinesite!« ... Grem in prinesem. »O, kako je!« — pravi, — »diščeč in sveži! Hvala vam, Bog vam povrni!« Legla je in položila cvet poleg sebe. »Sedaj je že tudi solnce precej nizko,« — pravi in se prične nato spominjati očeta in matere. Oba je klicala in jima govorila: »Očka moj, očka! Zakaj ste me zapustili? Mamica, vzemite me! ... Mamica! ... Očka... Ljubi in dragi moji!« ... Naj Gospod sprejme mojo golobico v svoje naročje! In tako sem se naplakali na stare dni

V petek so jo pokopali. Ko so spuščali krsto v grob, so krožili nad njim beli golobje. Solnce je trepetalo in spuščalo na zemljo zlate žarke. A jutro je bilo tako tiho in jasno! Niti sapica ne pihlja, niti oblaček se ne pokaže. Poštena duša je preminula.

Poravnajte naročnino!

Gospodarstvo.

g Razstava pingavskih goved v Ormožu. Ormoški okrajni zastop priredi dne 31. maja na mestnem sejmišču v Ormožu razstavo goveje živine pingavske pasme. Namen razstave je, da se na eni strani zainteresirajo domači živinorejci, da se z večjo vneemo oklenejo te panoge domačega gospodarstva, na drugi strani pa, da se pokaže javnosti in merodajnim faktorjem stanje naše živinoreje in uspeh povojnega dela. Otvoritev razstave ob 10. uri. Glede na ugodne železniške zveze se pričakuje mnogobrojen poset.

g Spomenica slovenskih industričev. Zveza industričev v Ljubljani je predložila ministru trgovine in industrije spomenico, v kateri se zahtevata večja zaščita industrije in vpoštevanje vse domače industrije pri državnih dobavah.

g Stanje setve v naši državi. Iz podatkov ministrstva za poljedelstvo in vode je razvidno, da je bilo stanje posevkov meseca aprila v naši državi v splošnem zelo dobro. Zlasti ozimna obeta dobro žetev.

g S hmeljem obdelana površina v Sloveniji je letos za 25—30 odstotkov večja, kakor lansko leto.

g Prevoz živil v pasivne kraje. V prometnem ministrstvu se bavijo z načrtom znižanja tarife za prevoz moke iz naših mlinov v pasivne kraje. Tarifa se namerava znižati za okrog 20 odstotkov.

g Naš eksport živil in sliv v Anglijo. Angleški ministrski predsednik je obvestil našo vlado, da je znižana uvozna carina za življenjske potrebščine v Angliji. To znižanje prihaja našim izvoznikom v korist, ker sedaj zelo izvažajo živila in posebno suhe slive. Uvozna carina se je za slive zmanjšala sedaj od 3.60 Din pro kg na 2.40 Din.

g Izvoz živine. Finančno ministrstvo je znova odredilo, da se sme vršiti izvoz živine samo preko omih obmejnih postaj, kjer so veterinarji.

g Za znižanje obrestne mere. Listi poročajo, da namerava minister za trgovino in industrijo dr. Krizman v najkrajšem času sklicati zastopnike denarnih zavodov cele Jugoslavije na posvetovanje v zadevi znižanja obrestne mere.

g Jadransko-podunavska banka. V Belgradu sta se dne 11. t. m. vršila občna zborna delničarjev Podunavskega Trgovalnega akcionarskega društva in Jadranske banke d. d. v Belgradu. Na teh občnih zborih so sklenili delničarji imenovanih družb, da se združita oba

zavoda ter nadaljujejo svoje delo od 12. t. m. naprej pod novo firmo: »Jadransko-podunavska banka, Belgrad«. Popolnoma vplačana delniška glavica bo znašala Din 120.000.000.

g Vinski pridelek v Češkoslovaški leta 1923. Po podatkih češkoslovaškega državnega statističnega urada je znašala v letu 1923. površina vinogradov Češkoslovaške 14.654.79 ha, kjer se je dobilo 366.143 hl mošta in iz tega po končanem vretju 329.506 hl vina (69 tisoč 352 hl rdečega in 260.154 hl belega vina).

g Grozdna plesnoba. Že blizu 50 let je, kar se je pri nas pojavila grozdna plesnoba (Oidium Tuckeri), katera povzroča po nekaterih krajih veliko škodo. Grozdno plesnobo povzročujejo majhne glivice, ki se kakor tanke niti razširjajo po zelenih trtnih organih in se v nje zajedajo, posebno v jagode, iz katerih srkajo sok. Napadeni organi se ne morejo več razvijati in se posušijo. Grozd napaden od te bolezni izgleda iz početka, kakor da bi bil potresen s pepelom. Gliva prepreže vso jagodo, srka iz nje sok, ker se ne more razvijati ostane drobna, počni in se posuši. Če je vreme gorko, se bolezen pokaže zgodaj, še pred cvetjem. Trte, rastoče v vlažnih krajih so tej bolezni bolj podvržene, kakor one, ki rastejo v suhih tleh. Proti tej bolezni je edino sredstvo žveplanje s fino zmletim žveplom. Čim finejša je žveplo, tem boljši je uspeh. Najboljša je žveplena moka dvakrat rafinirana. Taka žveplena moka je boljša od žveplenega cveta, kateri se ne prime dobro listov in ga vsak lahko veter odpihne. Žvepla se z nalašč za to napravljenimi mehovi, počasi in enakomerno. Žveplo naj se posuje na grozdje in listje. To delo je opravljati ob tistem vremenu in kadar ni vetra. V mokrih dneh in ko je po listju rosa se ne sme žveplati. Prvo žveplanje naj se izvrši pred cvetjem, prav močno, drugo takoj po cvetju. Ako se pozneje pokaže še bolezen, je treba zopet žveplati. Le malo pred trgatvijo je opustiti žveplanje, da ne dobi vino duh po žveplu, ako ga pride mnogo v mošt.

g Vrednost denarja dne 21. maja: V Curihu je 100 Din 6.975 švic. frankov; na zagreški borzi 1 dolar 79.5 do 80.5 Din, 1000 avstrijskih kron 1.145 Din, 1 češkoslovaška krona 2.36 do 2.39 Din, 1 franc. frank 4.36 do 4.41 Din, 1 ital. lira 3.56 Din.

Tržne cene.

Zito. Poročilo o žitnem trgu preteklega tedna: Za pšenico upajo, da se bo v ceni v doglednem času morda uvrstila zlasti, ker so postali predpogoji za izvoz v Avstrijo ugodnejši. Za enkrat je položaj na našem domačem tržišču skoro nespremenjen. Ponudba je bila radi neugodnega vremena pičla in je povsod našla kupce. Z izboljšanjem vremena je narasla tudi ponudba, ne da bi to vplivalo na cene. Ječmen nima kupcev, a se vendar drži stabilno, ker tudi zaloge niso več velike. Oves je v ceni porasel. Radi slabega vremena se ga namreč ni dovolj posejalo. Nekaj časa je bila kupčija kljub naraščajočim cenam živahna; kasneje pa so producenti prenehali s ponudbo, ker se nadejajo še višjih cen. Koruze se prodaja sedaj doma bolj malo; tem večje količine pa so poslali v inozemstvo, kjer naj-

de naša koruza dobre kupce. Za pšenično moko je podana možnost izvoza, ki pa ni izrabljena, kakor je čuti, radi neugodnih deviznih odredb v naši državi. Na domačem trgu ne zaznamuje pšenična moka prometa. Nasprotno pa je zelo živahno povpraševanje po krušni moki in po črni moki, katerih pa obeh precej primanjkuje. Moke za krmo in pa otrobov skoro ni v zalogi in je oboje v ceni celo čvrsto. — V Ljubljani so bile pretekli teden nastopne cene za žito: 1 q pšenice 375—380, 1 q rži 300—325, 1 q ječmena 375—400, 1 q ovsja 310—325, 1 q prosa 275—325, 1 q nove sušene koruze 300 do 310, 1 q fižola ribničana 600—700, 1 q prepeličarja 600—700, 1 q graha 500, 1 q leče 1000 Din.

Zivina. Na zagrebškem sejmu so pretekli teden plačevali za kg žive teže: voli II. 14—14.55, III. 11.50—13, krave 10.50—14.50, junice 12.50—15.50, teleta 12.50 do 15, svinje sremske pitane 20—24, mr-

šave 17—18, prašiči do enega leta 18 do 24.50, nad enim letom 17—18. Za težke tovarne konje se je plačevalo 12—12.500, za lahke tovarne 9500—10.000, za navadne kmečke 6—7500, za žrebeta do enega leta 4—5000 Din. — Na mariborskem živalskem sejmu so plačevali za kg žive teže: debeli voli 12.75—13.25, poldebeli voli 12—12.50, plemenski voli 10—11.25, biki za klanje 9.50—12.50, klavne krave debele 10.50—12, plemenske krave 8—10, krave za klobasarje 7.25—8.50, molzne krave 9—11.50, breje krave 9—11.50, mlada živina 14. Mesne cene: volovsko meso I. vrste 25—27, II. vrste 22—24, meso bikov, krav, telic 19—21, telečje meso I. vrste 21—26, svinjsko meso sveže 30—35.

Prašiči. Na svinjskem sejmu 16. t. m. v Mariboru so bile povprečne cene: prasci 5 do 6 tednov stari 175—250, 7 do 9 tednov 275—350, 3 do 4 mesece 650—750, 5 do 7 mesecev 900—950, 8 do 10 mesecev 1125 do 1250, eno leto stari 1500—1532 Din za komad. Mesne cene: 1 kg žive teže 17.50 do 18.75, 1 kg mrtve teže 20—25 Din.

Jajca in perutnina. Kupčija z jajci po-

staja vsak dan živahnejša. Dočim se je v prvih dveh mesecih tega leta radi mraza občutilo pomanjkanje blaga, ga je sedaj v toplih dnevih dovolj. Izvozilo se je v februarju jajc v prednosti 39.5 milijona Din, a v marcu je narasel izvoz na 68.4 milijona Din. Proizvodnja v naši državi še vedno ni dosegla normalne višine. Malo jajc dajeta letos Srbija in Vojvodina, kjer je mnogo kokoši poginilo na kužnih boleznih. Cene: v Srbiji: 1.20—1.28, v Banatu 1.20—1.30 Din, v Bački 1.30—1.40 Din, v Sloveniji 1—1.25 Din. Na inozemskih tržiščih se z velikim količinami pojavlja Rusija, ki je zlasti na londonskem trgu povzročila pocenjenje blaga. V Londonu notirajo jajca 12 šilingov in 6 pensov do 12 šilingov in 9 pensov za 120 komadov. Na Dunaju stane komad 1300 aK. V Švici stanejo jajca 170 do 175 švicarskih frankov, v Italiji 640 lir za 1440 komadov iranko italijanska meja. Kupčija s kokoši postaja istotako živahnejša. V Srbiji so nakupne cene za kokoši 21 do 22 Din kilogram, a v Vojvodini se plačajo kokoši po 11 do 11.7, purani po 10.5 do 11, mlade race po 11.5 do 12 lir kg.

Raznoterosti.

r Nemška mornarica na dnu morja. Kakor znano, so Nemci dne 4. junija 1919 sami potopili pri Scapu Flowu svojo mornarico, ki bi jo morali izročiti zaveznikom na podlagi mirovnih pogojev. Ta dogodek se more upravičeno označiti kot ena največjih katastrof v zgodovini mornarice. Takrat so potopili na dno morja 11 velikih nemških oklopnih, 5 bojnih križark, 8 lahkih križark in 50 torpednih lovcev. Anglija namerava sedaj dvigniti dragoceni ladijski material iz morja in tvrdka Cox and Daniels je z začasnim kapitalom 30.000 funtov ukrenila v to svrhu že vse potrebne priprave. Najprej nameravajo dvigniti bojni ladji »Hindenburg« in »Seydlitz« ter torpedne lovce. Računajo, da bo najlažje dvigniti bojno ladjo »Hindenburg«, ki ima 27.000 ton, ker se nahaja ta ladja na kličeh samo 69 metrov pod vodno površino. Vse odprtine in luknje ladje hočejo zamašiti z jeklom in železo-betonom, nakar bi izerpali iz nje vodo. Kakor računajo, bodo potrebovali leto dni, da bodo dvignili prve ladje. Potrebovali pa bodo 8 do 9 let, da bodo dvignili iz morskega dna vse brodovje.

r Koliko je na svetu avtomobilov? V letu 1923. je bilo število avtomobilov na svetu razdeljeno tako-le: Združene države Sev. Amerike 15.222.658, ostala Amerika 916.402, Nemčija 152.068, Francija 460.000, Angleška 655.318, Italija 82.375, ostala Evropa 341.188, Azija 161.385, Afrika 74.697, Avstralija 175.404; skupaj 18.241.477 voz. V letu 1923. je število avtomobilov po svetu naraslo za 3.562.616 avtomobilov. Od teh pride skoro 2.925.000 na Združene države; približno 91 odstotkov svetovnega prirastka pa je izdelek ameriške industrije, ki je eksportirala seveda tudi v Evropo.

r Slovensko pritrkavanje na Dunaju. Znano je, da so naši ljudje naravnost mojstri v »pritrkavanju«. O tem beremo v neki kroniki iz l. 1879., da je bil stavljen neki policijski stražnik, rodom Slovenec, dunajskemu županu predlog, da se ob slavnosti cesarjeve srebrne poroke pokličejo iz Dolenjske štirje slovenski fantje, ki naj bi v votivni cerkvi »pritrkavali« (kljenkali) na dan 24. aprila istega leta. Fantje so res prišli in so pokazali tujemu svetu slovensko spretnost kar na 12 posebnih načinov.

r Zanimivosti. Kumara vsebuje 90% vode. — Alkohola, ki bi bil popolnoma brez vode, ni. Najvišja meja je 99.7%. — V vseh deželah sveta se pojavlja steklina, samo v Avstraliji jo ne poznajo. — Na Norveškem obstaja zakon, po katerem se mora za vsako posekano drevo vsaditi tri mlada drevesca kot nadomestilo. — Glava kita meri tretjino dolžine celega telesa. — Tekom enega dne porabijo ljudje približno tri milijone vžgalic. — Papir, ki ga porabijo za 100 ameriških nedeljskih listov, bi zadostoval za 6 milijonov knjig, katerih vsaka bi imela po 500 strani. — Kitajski jezik ima 4000 pismenk. Učenci se imajo torej veliko več učiti kakor pa naši mali abecedarji. — Največ dežja na zemlji pade na Havajskih otokih. V Evropi pade največ dežja v kraju Crkvicé v Dalmaciji, kjer znaša količina dežja 456 cm na leto. Vsled deževnega vremena razvpiti Solnograd ima samo 116 cm dežja.

Izdaja konzorcij »Ljudskega tednika«. — Odgovorni urednik Fr. Jereb. — Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

Priporoča se mizarstvo

ERMAN & ARHAR

St. Vid, nad Ljubljano 4.

za vsa stavbna in pohištvena dela. Stalna zaloga pohištva in tapetniških izdelkov. Cene nizke! Delo solidno!

Načrti in preračuni brezplačno.

Hranilni in posojilni zavod

r. z. z o. z.

v Ljubljani na Dunajski cesti števil. 23

sprejema hranilne vloge pod najugodnejšimi pogoji

upoštevajoč od finančnega ministra že naznanjeno davčno prostost hranilnih vlog.

Vloge na tekoči račun, najugodnejše po dogovoru.

Daje posojila proti popolni varnosti, najkulantnejše.

Uradne ure od 9. do 12. dop.